

A Lotu 'i he ngaahi taimi faingata'a:

❖ 'Ilaisia: Lotu 'i he lotolotonga 'o e faingata'a

- 'Oku anga - fēfē hono tali 'e he 'Otuá 'etau ngaahi lotú 'i he lotolotonga 'o e faingata'á?
(1) Hili ha ki'i lotu faingofua meia 'Ilaisiaa, na'e tali leva 'e he 'Otua 'aki ha afi (1 Ngaahi Tu'i 18:36-38).
(2) Hili ha lotu 'e fitu 'o kole ha 'uha, na'e fekau mai 'e he 'Otua ha ki'i 'ao na'e liliu ko ha matangi malohi (1 Ngaahi Tu'i 18:42-45).
(3) 'I he taimi na'e kole ai 'e 'Ilaisia ke mate, na'e fakalongolongo pe 'a e 'Otua, ka na'a ne fekau'i mai 'ene 'angelo ke fafanga ia (1 Tu'i 19:4-8).
(4) Na'e faifai pea fanongo 'a 'Ilaisia ki he le'o 'o e 'Otua 'i hono tali 'ene lotu fakamatoato (1 Ngaahi Tu'i 19:9-18).
- Ko e tali 'e taha na'e vave mo fakafofo. Hili ha lotu 'e fitu, na'e 'omai 'e ha taha 'a e 'uha na'e kole mai. Faka'osi, hili ha 'aho 'e 40, ko ha tali lea mo fakalotolahi. 'Oku 'afio'i 'e he 'Otua 'a e founga mo e taimi ke tali ai 'i hotau ngaahi tukunga takitaha.

❖ 'Ana: Ko ha tali 'oku 'ikai teitei ma'u

- Ko e lotu 'a 'Ana ma'a ha ki'i tamasi'i 'oku hange ha lotu na'e tali vave 'e he 'Otua (hili ha mahina 'e hiva 'o e tatali fiefia) (1 Sam. 1:9-20).
- Neongo ia, 'i he 'etau lau 'a e ngaahi veesi kimu'a, 'oku tau fakatokanga'i na'e fuoloa pea toki a'u mai 'a e tali ko 'eni (1 Sam. 1:1-8).
- Na'e 'i ai 'a e "fanau" 'a Penina, ko e uaifi 'e taha 'o 'Elikena 'a ia ko e foha tokolahi ange 'i he toko taha pea 'i he ta'u ki he ta'u" na'a ne faka'ita'i 'a 'Ana koe'uhi he na'e 'ikai foaki 'e he 'Otua ki he'ene fanau.
- Mei he tafa'aki ko 'eni, ko e ta'u 'e fiha na'e fakamoleki 'e 'Ana ke kole ha tama ta'e ma'u ha tali?
- Taimi 'e ni'ihhi, ko e fakalongolongo 'a e 'Otua 'oku tupu ia mei he 'etau siokita (Semisi 4:3); ko ha angahala mahu'inga (Saame 66:18); si'isi'i 'a e tui (Semisi 1:6); pe, 'oku 'ikai ko e taimi totonu ia.
- 'I ha fa'ahinga me'a pe, 'oku 'afio'i 'e he 'Otua 'a e me'a kotoa pea 'oku ne 'afio'i 'a e me'a 'oku lelei taha ma'atautolu (Selema. 29:11). Te Ne tali ma'u pe, 'i He'ene taimi pe 'A'ana pea 'i He'ene founga pe 'A'ana, 'a e lotu 'oku fai 'i he tui (1 Sione 5:14-15)

B Sipinga 'o e ngaahi lotu:

❖ Sisu: Ko e kakano 'o e lotu

- Ko hono fai 'o e ngaahi lotu loloa mo faka'auliliki ke faka'ofu'ofu'ia mo fakahihiki'i 'e he kau fanongo 'oku 'ikai ko e founga lotu ia na'e ako'i mai 'e Sisu kiate kitautolu (Matiu 6:5-8).
- 'Oku totonu ke fakamatoato mo faingofua 'etau ngaahi lotu, 'i he lea faka'aho. Ko e lotu ko ha konga mahu'inga ia 'o 'etau mo'ui.

❖ Taniela: Ko e fa'unga 'o e lotu

- 'Oku 'omi 'e he lotu 'oku lekooti 'i he Taniela 9:4-19 'a e ngaahi konga mahu'inga 'e fa' o e lotu:
(1) Fakafeta'i (Taniela 9:4)
(2) Vete hia mo e fakamolemole (Taniela 9:5-15)
(3) Ngaahi Tohi Tangi (Taniela 9:16-19)
(4) Fakafeta'i (Filipai 4:6)
- Na'e fakahoha'asi 'a Taniela 'e Kepaleli kimu'a pea 'osi 'ene lotu (fakafeta'i).
- 'Oku faka'aonga'i 'a e sipinga ko 'eni ki he 'etau ngaahi lotu fakafo'ituitui mo fakahaha fakatou'osi. 'Oku mahino 'oku totonu ke liliu 'a e konga ki he "vete hia mo e fakamolemole" ki he kakano 'o e lotu.
- 'Oku tokoni'i kitautolu 'e he fa'unga ko 'eni ke tukutaha 'etau lotu ki he 'Otua, 'o ta'ofi ia mei he'ene hoko ko ha "lisi fakatau" mei he fale tuku'anga koloa fakalangi.

C Fehu'i 'e fa fekau'aki mo e lotu

❖ Ko e ha 'oku totonu ai ke tau lotu kapau kuo 'osi 'afio'i 'e he 'Otua 'a e me'a kotoa pe?

- 'Oku hiki hake kitautolu 'e he lotu ki he taloni 'o e 'Otua pea fakamalohi'i kitautolu ke tau vakavakai'i kitautolu mo toe fakafuofua'i hotau va fetu'utaki mo la 'i he 'aho takitaha. Neongo 'oku 'ikai ke tau 'ilo 'a e me'a ke tau lea 'aki, ka 'oku tokoni'i kitautolu 'e he Laumalie Ma'oni'oni (Loma 8:26)

❖ Ko e ha 'oku lotu ai 'i he taimi 'oku lelei ai 'a e me'a kotoa pe?

- Ko e kau 'angelo kuo 'ikai te nau faiangahalá 'oku nau lotu ma'u pē ki he 'Otuá. Ko e ha hono lahi 'o e me'a 'oku totonu ke tau fai? Ko e hikisia 'a e fakakaukau 'oku 'ikai ke tau fie ma'u 'a e 'Otua koe'uhi he 'oku lelei 'a e me'a kotoa pe kiate kitautolu.

❖ Ko hai 'oku totonu ke u lotu mo ia?

- Makatu'unga 'i he momeniti ko ia: 'I he tuenoa (ko e taimi 'eni 'oku toe vaofi ange ai 'etau lotu); mo e famili pe 'i ha fanga ki'i kulupu iiki; 'i he lotu.

❖ 'Oku totonu ke u fanongo fefe?

- Ko e founga mahino mo malu taha ke fai ai eni ko hono fakataha'i 'a e lotu mo e ako Tohi Tapú ko e konga ia 'o 'etau li'oa fakafo'ituitui, 'o faka'ehi'ehi mei hono fakama'a hotau 'atamai pe fanongo pē kiate kitautolu.